NORAKSTS
Lieta Nr.A42176505
AA43-0268-07/14

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

2007.gada 6.septembrī

Rīgā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja L.Vīnkalna,
tiesneses V.Kakste un Z.Kupce,

piedaloties pieteicēja *L.B.* pārstāvim *L.B.* un atbildētāja pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvei Sanitai Zviedrei,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *L.B.* pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2004.gada 14.decembra lēmuma Nr.19/33669 un 2005.gada 7.jūnija lēmuma Nr.19/15250 atcelšanu, morālā kaitējuma atlīdzināšanu Ls 200 apmērā un pienākuma uzlikšanu Valsts ieņēmumu dienestam rakstveidā atvainoties, sakarā ar Valsts ieņēmumu dienesta apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2005.gada 19.augusta spriedumu daļā.

Aprakstošā daļa

[1] No 2004.gada 2.septembra līdz 2004.gada 10.septembrim Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) Rīgas muitas reģionālās iestādes Pēcmuitošanas pārbaužu daļa, pamatojoties uz VID Rīgas muitas reģionālās iestādes direktora vietnieka 2004.gada 3.septembra lēmumu Nr.3.4.2./12408 par pēcmuitošanas pārbaudes sākšanu, *L.B.* veica muitas parāda un citu normatīvajos aktos paredzēto maksājumu aprēķināšanas, maksāšanas un uzskaites pārbaudi precei, kas tika saņemta no Taivānas uzņēmuma „Jeylin" pēc 2003.gada 4.jūlija rēķina Nr.030704 un 2003.gada 10.jūlija rēķina Nr.030710. Pārbaudes rezultātā VID Rīgas muitas reģionālās iestādes direktors 2004.gada 8.oktobrī pieņēma lēmumu Nr.3.4.2./14836 pēcmuitošanas pārbaudes lietā, ar kuru uzlika pienākumu *L.B.* (turpmāk arī – pieteicējs) līdz 2004.gada 11.novembrim iemaksāt budžetā muitas parāda un citu normatīvajos aktos paredzēto maksājumu rezultātā radušos maksājumu summu Ls 963,83 un soda naudu Ls 1014,09 apmērā, tai skaitā pievienotās vērtības nodokli Ls 913,57, dabas resursu nodokli Ls 50,26 un soda naudu par pievienotās vērtības nodokli Ls 913,57, par dabas resursu nodokli Ls 100,52 apmērā.

Nepiekrītot minētajam lēmumam, pieteicējs to apstrīdēja.

[2] VID ģenerāldirektors ar 2004.gada 14.decembra lēmumu Nr.19/33669 atstāja negrozītu apstrīdēto lēmumu.

[3] No 2005.gada 21.marta līdz 2005.gada 1.aprīlim VID Rīgas muitas reģionālās iestādes Pēcmuitošanas pārbaužu daļa, pamatojoties uz VID Rīgas muitas reģionālās iestādes direktora vietnieka 2005.gada 18.marta lēmumu Nr.3.4.2./3031 par pēcmuitošanas pārbaudes sākšanu, *L.B.* veica muitas parāda un citu muitas iestāžu administrējamo nodokļu parāda aprēķināšanas, maksāšanas un uzskaites pārbaudi precei, kas Latvijas Republikas teritorijā tika ievesta no Taivānas uzņēmuma „Jeylin", pēc 2003.gada 2.maija rēķina Nr.030502, 2003.gada 17.jūlija rēķina Nr.030617 un 2003.gada 1.jūlija rēķina Nr.030701. Pārbaudes rezultātā VID Rīgas muitas reģionālās iestādes direktors 2005.gada 4.aprīlī pieņēma lēmumu Nr.3.4.2./3590 pēcmuitošanas pārbaudes lietā, ar kuru uzlika pienākumu *L.B.* līdz 2005.gada 5.maijam iemaksāt budžetā muitas parāda un citu muitas iestāžu administrējamo nodokļu parāda summu Ls 922,08 un soda naudu Ls 970,16 apmērā, tai skaitā pievienotās vērtības nodokli Ls 874, dabas resursu nodokli Ls 48,08 un soda naudu par pievienotās vērtības nodokli Ls 874, par dabas resursu nodokli Ls 96,16 apmērā.

Nepiekrītot minētajam lēmumam, pieteicējs to apstrīdēja.

[4] VID ģenerāldirektors ar 2005.gada 7.jūnija lēmumu Nr.19/15250 atstāja negrozītu apstrīdēto lēmumu.

[5] 2005.gada 17.janvārī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *L.B.* pieteikums par VID (turpmāk arī – atbildētājs) ģenerāldirektora 2004.gada 14.decembra lēmuma Nr.19/33669 atcelšanu, morālā kaitējuma atlīdzināšanu Ls 100 apmērā un pienākuma uzlikšanu VID rakstveidā atvainoties. Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2005.gada 18.janvāra lēmumu pieteikums pieņemts un ierosināta administratīvā lieta Nr.A42176505.

2005.gada 15.jūnijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts *L.B.* pārstāvja *L.B.* pieteikums par VID ģenerāldirektora 2005.gada 7.jūnija lēmuma Nr.19/15250 atcelšanu, morālā kaitējuma atlīdzināšanu Ls 100 apmērā un pienākuma uzlikšanu VID rakstveidā atvainoties. Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2005.gada 16.jūnija lēmumu pieteikums pieņemts un ierosināta administratīvā lieta Nr.A42321605.

Minētie pieteikumi pamatoti ar šādiem argumentiem.

[5.1] Pārsūdzētie lēmumi balstīti uz nepatiesiem faktiskajiem apstākļiem, kas nepareizi novērtēti. Lēmumos nav neviena

likumpamatota norāde, kā izpaužas pieteicēja veiktā nepatiesas informācijas norādīšana. Vienīgais, no kā secināts, ka pieteicējs norādījis nepatiesu informāciju muitas iestādē, ir materiāli no uzņēmuma „Jeylin". Šāds pamatojums nav pieņemams, jo, kā norādīts pašos lēmumos, minētie dokumenti saturēja tikai rēķinus, nevis pierādījumus par to apmaksu. No lēmumiem nav redzams, ka pieteicējs būtu iegādājies konkrētās preces par lielāku cenu kā norādīts pieteicēja muitas iestādei iesniegtajos rēķinos. Līdz ar to lēmumos secinātais, ka valsts budžetā nav nomaksāti muitas maksājumi un citi nodokļu maksājumi, nav pamatots ar attiecīgajiem faktiskajiem apstākļiem.

[5.2] Ja par tiesisku un pareizu pieņem atbildētāja loģiku, tad uzņēmums „Jeylin" varētu ik pēc nedēļas sūtīt Latvijas Republikas valsts iestādēm dažādus rēķinus ar vienu un to pašu numuru, bet arvien pieaugošām maksājumu summām, par kurām pieteicējam tiktu uzrēķināti nodokļu un soda naudas maksājumi. Patiesais mērķis šādām Taivānas komersantu darbībām ir pēc lēmumu pieņemšanas celt tiesā prasību par lielākās summas piedziņu, kā pierādījumus iesniedzot lēmumus, ar kuriem konstatēta cita pasta sūtījumu vērtība.

[5.3] Pārsūdzētajos lēmumos atsaukšanās uz iespējām izmantot informāciju, kas sagatavota citā valstī atbilstoši attiecīgās valsts grāmatvedības principiem, nav tiesiska, jo lēmumos un to pieņemšanas procesā netika pareizi novērtēta no Ķīnas Republikā reģistrētā komersanta saņemto rēķinu būtība. Rēķina nosūtīšana klientam ne starptautiskajā tirdzniecībā, ne arī Latvijas Republikā darījumu slēgšanā nenozīmē līguma noslēgšanu, jo tam ir nepieciešams pircēja akcepts – noteikta piekrišana darījuma būtiskajām sastāvdaļām (preces parametri, daudzums un cena). Tā kā lēmumos nav norādīts, ka pieteicējs šādu piekrišanu būtu devis, tad nav tiesiska pamata uzskatīt tajos minētos rēķinus par pamatu preces vērtības noteikšanai.

[5.4] Ne lēmumos pēcmuitošanas pārbaudes lietā, ne arī VID ģenerāldirektora lēmumos nav norādīts pieteicēja izteiktais viedoklis par nodokļu maksājumu un soda naudas aprēķina tiesiskumu, kā arī nav norādīti likumpamatoti argumenti, saskaņā ar kuriem pieteicēja viedoklis būtu nepareizs un noraidāms. Turklāt lēmumos nav norādīts arī neviens lietderības apsvērums attiecībā uz to pieņemšanu, jo šādi apsvērumi nemaz nevar pastāvēt, ņemot vērā, ka tie balstīti uz nepatiesiem faktiskajiem apstākļiem.

[5.5] Apšaubāms ir lēmumos pēcmuitošanas pārbaudes lietā norādītais pārbaudes veikšanas ilgums – VID Rīgas muitas reģionālās iestādes direktora 2004.gada 8.oktobra lēmumā Nr.3.4.2./14836 no 2004.gada 2.septembra līdz 2004.gada 10.septembrim, ņemot vērā, ka pārsūdzētajā VID ģenerāldirektora 2004.gada 14.decembra lēmumā Nr.19/33669 ir norāde uz atbildētāja saziņu ar Taivānā reģistrētu

komersantu. Tādējādi iespējama varbūtība, ka faktiski pēcmuitošanas pārbaude ir aizņēmusi ilgāku laika posmu, pārkāpjot normatīvajos aktos noteikto termiņu lēmuma pieņemšanai pēcmuitošanas pārbaudes lietā. Par šo apstākli pārsūdzētajā lēmumā nav nevienas atsauces, kā arī tajā norādītas papildu ziņas, ka pastāv 2004.gada 30.jūlija vēstule, lai gan sākotnējā administratīvajā aktā šādi apstākļi netika minēti.

Attiecīgi arī apšaubāms ir VID Rīgas muitas reģionālās iestādes direktora 2005.gada 4.aprīļa lēmumā Nr.3.4.2./3590 norādītais pārbaudes veikšanas ilgums – no 2005.gada 21.marta līdz 2005.gada 1.aprīlim, ņemot vērā, ka VID ģenerāldirektora 2005.gada 7.jūnija lēmumā Nr.19/15250 ir norāde uz atbildētāja saziņu ar Taivānā reģistrētu komersantu. Tādējādi iespējama varbūtība, ka arī šajā gadījumā faktiski pēcmuitošanas pārbaude ir aizņēmusi ilgāku laika posmu, pārkāpjot normatīvajos aktos noteikto termiņu lēmuma pieņemšanai pēcmuitošanas pārbaudes lietā. Par šo apstākli pārsūdzētajā lēmumā nav nevienas atsauces, kā arī tajā norādītas papildu ziņas, ka pastāv 2004.gada 12.novembra vēstule, lai gan sākotnējā administratīvajā aktā šādi apstākļi netika minēti.

[5.6] Valsts iestādes rīcība, lēmumos pēcmuitošanas pārbaudes lietā tieši un nepārprotami norādot, ka pieteicējs 2003.gada jūlijā muitas iestādē ir uzrādījis nepatiesu informāciju saturošus rēķinus, kā arī VID ģenerāldirektora pieņemtie lēmumi pieteicējam radījuši morālo kaitējumu Ls 200 apmērā. Tāpat pieteicējs lūdz uzlikt pienākumu VID viņam rakstveidā atvainoties.

[6] Ar Administratīvās rajona tiesas 2005.gada 4.jūlija lēmumu administratīvās lietas Nr.A42176505 un Nr.A42321605 apvienotas vienā tiesvedībā, piešķirot apvienotajai lietai Nr.A42176505.

[7] VID 2005.gada 10.februāra un 2005.gada 29.jūnija paskaidrojumos Administratīvajai rajona tiesai norāda, ka pieteikumi ir nepamatoti un noraidāmi. Minētie paskaidrojumi pamatoti ar šādiem argumentiem.

[7.1] Pieteicējs 2003.gada jūlijā no Taivānas uzņēmuma „Jeylin" pa pastu saņēmis divus sūtījumus ar precēm – datoru operatīvās atmiņas moduļus. Minētās ievestās preces Latvijas Republikas teritorijā brīvam apgrozījumam netika deklarētas, jo muitas iestādē kā preču muitas vērtības apliecinošais dokuments tika uzrādīts preču nosūtītāja – uzņēmuma „Jeylin" izsniegtais 2003.gada 4.jūlija rēķins Nr.030704 par USD 67,5 jeb Ls 37,87 un 2003.gada 10.jūlija rēķins Nr.030710 par USD 67,5 jeb Ls 37,87.

Tā kā katra sūtījuma vērtība tika uzrādīta USD 67,5 apmērā, pieteicējs tās nedeklarēja, taču pārbaudes laikā tika noskaidrots, ka Valsts

policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomikas policijas pārvaldes rīcībā ir Taivānas uzņēmuma „Jeylin" vēstule, no kuras tika konstatēts, ka šo sūtījumu faktiskā vērtība ir USD 3113 un USD 6014. Tāpat vēstulē norādīts, ka pieteicējs pieprasījis Taivānas uzņēmumam viltotu rēķinu, kurā norādītā vērtība ir zemāka par preces faktisko vērtību, lai vieglāk būtu iespējams veikt importa procedūras uz Latvijas Republiku.

No minētā redzams, ka pieteicējs 2003.gada jūlijā muitas iestādē uzrādīja nepatiesu informāciju saturošus rēķinus, lai izvairoties no nodokļu nomaksas, samazinot preces muitas vērtību, kā rezultātā radies muitas parāds.

[7.2] Kārtība, kādā preces tika pārvietotas pāri muitas robežai, līdz 2004. gada 1.maijam atbilstoši Muitas likuma 20.panta piektajai daļai, 25.panta otrās daļas 26.punktam, 133.panta pirmajai daļai un 134.panta trešajai daļai bija saistīta ar preču deklarēšanu. Tobrīd spēkā esošā Muitas likuma 133.panta pirmā daļa noteica, ka visas preces, kuras paredzēts pakļaut muitas procedūrai, ir jādeklarē, taču pieteicējs pa pastu saņemtās preces nedeklarēja.

[7.3] Saskaņā ar 1994.gada 15.oktobra likuma „Par muitas nodokli (tarifiem)" 38.pantu fiziskai personai ir tiesības nemaksāt muitas nodokli par precēm un citiem priekšmetiem, kuri tiek ievesti Latvijas Republikā ar starptautiskajiem pasta sūtījumiem un kuru ievešana Latvijas Republikā nav aizliegta vai ierobežota, ja to kopējā muitas vērtība nepārsniedz Ls 50, turklāt vienāda nosaukuma preces un citus priekšmetus – ne vairāk par trim vienībām vai bez daudzuma ierobežojuma, ja to kopējā muitas vērtība nepārsniedz Ls 15.

Arī 2002.gada 18.jūnija Ministru kabineta noteikumu Nr.244 „Dabas resursu nodokļu aprēķināšanas kārtība" (turpmāk – noteikumi Nr.244) 24.punkts noteica, ka no nodokļu samaksas atbrīvo preces, produktus un iepakojumu, kam saskaņā ar likuma „Par muitas nodokli (tarifiem)" un citiem normatīvajiem aktiem noteikti muitas nodokļa atvieglojumi.

Taču no pieteicēja darījuma partnera saņemtajiem materiāliem redzams, ka pieteicējs, iesniedzot muitas iestādē kā preču muitas vērtības apliecinošos dokumentus – preču nosūtītāja, uzņēmuma „Jeylin", izsniegto 2003.gada 4.jūlija rēķinu Nr.030704 un 2003.gada 10.jūlija rēķinu Nr.030710, muitas iestādei uzrādījis nepatiesu informāciju saturošus dokumentus, kuros uzrādītā preču vērtība krasi atšķiras no Taivānas saņemtajos rēķinos uzrādītās faktiskās preču vērtības. Tādējādi pieteicējs nav ievērojis Ministru kabineta 2003.gada 4.marta noteikumu Nr.101 „Preču muitas vērtības aprēķināšanas kārtība" (turpmāk – noteikumi Nr.101) 4.punktā noteikto.

Turklāt minēto noteikumu 5.punkts paredz, ka muitas iestāde muitas vērtības noteikšanai var izmantot informāciju, kas sagatavota citā valstī atbilstoši attiecīgās valsts grāmatvedības principiem. Savukārt 7.punkts noteic, ja pēc muitas vērtības noteikšanas noskaidrots, ka tās noteikšanai iesniegtās ziņas bijušas nepatiesas vai kļūdainas vai arī izmantota neatbilstoša novērtēšanas metode, sākotnēji noteiktā muitas vērtība netiek atzīta un muitas vērtību nosaka no jauna.

[7.4] Veicot preču muitas vērtības un muitas parāda aprēķinu, atbildētājs pamatojās uz no uzņēmuma „Jeylin" saņemto informāciju un tobrīd spēkā esošā Muitas likuma 165.panta pirmajā daļā noteikto kārtību. Daļa no precēm tika atbrīvotas no ievedmuitas nodokļa, pievienotās vērtības nodokļa un dabas resursu nodokļa, taču par daļu tomēr tika veikts ievedmuitas nodokļa aprēķins, ievērojot likuma „Par muitas nodokli (tarifiem)" 40.panta nosacījumus.

Ievērojot pārbaudē konstatēto, atbildētājs noteica, ka pieteicējam saskaņā ar tobrīd spēkā esošo Muitas likuma 179.pantu ir radies muitas parāds par izvairīšanos no muitas kontroles.

[7.5] Līdzīgi pieteicējs rīkojies arī 2003.gada maijā, jūnijā un jūlijā, no Taivānas uzņēmuma „Jeylin" pa pastu saņēmot trīs sūtījumus ar precēm. Latvijas Republikas teritorijā brīvam apgrozījumam ievestās preces netika deklarētas, jo muitas iestādē kā preču muitas vērtības apliecinošais dokuments tika uzrādīts preču nosūtītāja – uzņēmuma „Jeylin" izsniegtais rēķins Nr.030502 par USD 63,7, rēķins Nr.030617 par USD 67,5 un rēķins Nr.030701 par USD 67,5.

Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomikas policijas pārvaldes 2004.gada 12.novembra vēstulē Nr.20/2-3-8836 un tai pievienotajos dokumentos norādīts, ka tās lietvedībā atrodas informatīva rakstura iesniegums no Taivānas uzņēmuma „Jeylin", kurā minēts, ka pieteicējs ir veicis nelikumīgas saimnieciskās darbības.

Pieteicējs sūtījumus nedeklarēja, jo katra sūtījuma vērtība tika uzrādīta USD 63,7 un USD 67,5 apmērā. Taču no Taivānas uzņēmuma vēstules redzams, ka šo sūtījumu faktiskā vērtība ir USD 1302,5, USD 3605,5 un USD 3830,5. Bez tam arī šajā gadījumā vēstulē norādīts, ka pieteicējs pieprasīja Taivānas uzņēmumam viltotu rēķinu, kurā norādītā vērtība ir zemāka par preces vērtību, lai būtu vieglāk veikt importa procedūras uz Latvijas Republiku. Līdz ar to atbildētājs pamatoti konstatēja, ka pieteicējs ir izvairījies no nodokļu nomaksas, samazinot preces muitas vērtību.

[7.6] Ministru kabineta 1998.gada 16.jūnija noteikumu Nr.227 „Kartība, kādā fiziskās personas pārvieto preces pāri muitas robežai" 11.punkts noteic, ka preces, kuras fiziskās personas pārvieto pāri muitas robežai, pārsniedzot normatīvajos aktos noteiktos preču pārvietošanas vai muitas nodokļa atvieglojumus, atļauts ievest, samaksājot muitas

maksājumus. Tādējādi pieteicējam muitas parāds radies saskaņā ar Muitas likuma 179.pantu.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmā daļa noteic nodokļu maksātāja pienākumu aprēķināt un nomaksāt maksājamo nodokļu summas pilnā apmērā. Saskaņā ar Muitas likuma 1.panta 12. un 13.punktu muitas parāds ir personas saistības samaksāt muitas maksājumus, bet muitas maksājumi ir nodokļi un nodevas, ko likumos noteiktā kārtībā iekasē muitas iestādes.

[7.7] Pieteicējs, pārkāpjot normatīvo aktu prasības, radījis materiālo kaitējumu Latvijas Republikai un līdz ar to viņa izteiktais lūgums par morālā kaitējuma atlīdzināšanu ir nepamatots.

[8] Ar Administratīvās rajona tiesas 2005.gada 19.augusta spriedumu atcelts VID ģenerāldirektora 2004.gada 14.decembra lēmums Nr.19/33669 un 2005.gada 7.jūnija lēmums Nr.19/15250 ar to pieņemšanas brīdi, kā arī uzlikts pienākums VID viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas izlemt jautājumu par preču muitas vērtības noteikšanu, izvērtējot *L.B.* 2004.gada 7.septembra paskaidrojumus, un izdot pienācīgi pamatotu administratīvo aktu. Savukārt noraidīts *L.B.* pieteikums daļā par morālā kaitējuma atlīdzināšanu Ls 100 apmērā un rakstveida atvainošanās noteikšanu. Spriedums pamatots šādi.

Tiesa konstatējusi, ka pastāv pretrunīgi rēķini ar vienādiem izrakstīšanas datumiem un vienādiem numuriem, bet dažādu saturu – rēķini, kas izrakstīti par mazāko summu, ir par lietotiem moduļiem, bet rēķini, kas ir izrakstīti par lielāku summu, ir par jauniem moduļiem.

Saskaņā ar noteikumu Nr.101 4.punktu deklarētāja norādītajai muitas vērtībai un ziņām, kas attiecas uz tās noteikšanu, jābūt patiesām un dokumentāri apstiprinātām. Tas nozīmē, ka persona, kas ieved preces ir atbildīga par savu sniegto ziņu patiesumu.

Tā kā pastāv divi pretrunīgi rēķini, līdz ar to ir pamats domāt, ka viens no šiem rēķiniem neatbilst patiesai preču vērtībai.

Saskaņā ar noteikumu Nr.101 7.punktu, ja pēc muitas vērtības noteikšanas noskaidrots, ka tās noteikšanai iesniegtās ziņas bijušas nepatiesas vai kļūdainas vai arī izmantota neatbilstoša novērtēšanas metode, sākotnēji noteiktā muitas vērtība netiek atzīta un muitas vērtību nosaka no jauna.

Līdz ar to tiesa konstatējusi, ka atbildētājam bija pamatotas šaubas par muitas vērtības noteikšanas pareizumu un tas bija tiesīgs noteikt muitas vērtību no jauna.

Saskaņā ar noteikumu Nr.101 11.punktu, ja muitas iestādei rodas šaubas par deklarēto muitas vērtību, tā var pieprasīt attiecīgas papildu ziņas. Ja arī pēc papildu ziņu saņemšanas šaubas paliek, muitas iestāde

informē par to deklarētāju un dod viņam iespēju sniegt attiecīgus paskaidrojumus pirms jautājuma galīgās izlemšanas.

Tiesa konstatējusi, ka paskaidrojumi no pieteicēja tika saņemti 2004.gada 7.septembrī. Tātad atbildētājs ir ievērojis noteikto kārtību un šaubu gadījumā ir devis iespēju sniegt paskaidrojumus.

Savos paskaidrojumos *L.B.* norāda, ka ir pircis no Taivānas uzņēmuma „Jeylin" lietotus moduļus, tad tos pārbaudījis un konstatējis, ka praktiski visi moduļi nav lietojami. Tāpēc viņš tos ir nosūtījis atpakaļ un nav veicis samaksu par minētajiem moduļiem. *L.B.* tāpat norāda, ka nekad nav saņēmis rēķinus par lielākām summām.

Tiesa konstatējusi, ka atbildētājs nevienā no lēmumiem nav pieminējis pieteicēja paskaidrojumos sniegtās informācijas nepamatotību, līdz ar to vispār nav vērtējis pieteicēja paskaidrojumus.

Izvērtējot Taivānas uzņēmuma „Jeylin" pārstāvja informatīva rakstura vēstules ir secināms, ka starp pieteicēju un šo uzņēmumu pastāv civiltiesisks strīds. Līdz ar to nav izslēgta iespēja, ka Taivānas uzņēmums šo strīdu ir nolēmis risināt ar valsts iestāžu starpniecību, sniedzot tām pretrunīgu informāciju.

Ievērojot minēto, tiesa konstatējusi, ka atbildētājs, pieņemot personai nelabvēlīgus administratīvos aktus, nav izdarījis lietderības apsvērumus un vispār nav vērtējis, kāpēc, nosakot preces muitas vērtību, tika ņemti vērā rēķini ar lielāku summu, nevis rēķini ar mazāku summu. Līdz ar to administratīvajos aktos nav ietverts to pamatojums, kā to paredz Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 67.panta otrās daļas 6.punkts.

Ievērojot iepriekš minēto tiesa konstatējusi, ka pārsūdzētie lēmumi ir atzīstami par prettiesiskiem un atceļami būtiska procesuāla pārkāpuma dēļ – administratīvajā aktā nav ietverts tā pamatojums.

Tiesa šai konkrētajā lietā administratīvā akta pamatojuma trūkumu uzskatījusi par būtisku, jo no pieteicēja paskaidrojumu vērtēšanas var mainīties administratīvā akta saturs. Pie tam, iestādei, vērtējot pretrunīgu informāciju, ir jāņem vērā privātpersonas tiesību ievērošanas un patvaļas aizlieguma princips un šaubas ir jātulko par labu privātpersonai.

Apstāklis, ka administratīvajā aktā nav norādīts pamatojums, neļauj tiesai pārbaudīt pārsūdzētos lēmumus pēc būtības un vērtēt to tiesiskumu kopumā. Ja pamatojuma trūkuma dēļ no administratīvā akta nevar izdarīt secinājumus par tā pamatotību, tiesai ir tiesības uzdot iestādei izdot pienācīgi noformētu un pamatotu administratīvo aktu.

Ievērojot norādīto, tiesa atcēlusi pārsūdzētos lēmumus un uzlikusi atbildētājam pienākumu viena mēneša laikā izlemt jautājumu par preču muitas vērtības noteikšanu, izvērtējot pieteicēja paskaidrojumos sniegtos argumentus.

Pieteicējs lūdz tiesu piespriest no atbildētāja atlīdzinājumu par nodarīto morālo kaitējumu Ls 100 apmērā un noteikt rakstveida atvainošanos.

Tā kā tiesa konstatēja, ka pārsūdzētie lēmumi ir atceļami procesuālu pārkāpumu dēļ un iestādei uzlikts pienākums pieņemt lēmumu no jauna, izvērtējot pieteicēja paskaidrojumus un izdarot lietderības apsvērumus, tad uzskatāms, ka administratīvais process šajās konkrētajās lietās vēl nav noslēdzies un pastāv iespēja, ka pieteicējam tiks pieņemts labvēlīgs administratīvais akts. Šai gadījumā pieteicējam zūd pamats pieprasīt no atbildētāja morālā kaitējuma atlīdzinājumu.

Ievērojot iepriekš izklāstīto, tiesa pieteikumu daļā par morālā kaitējuma atlīdzināšanu noraidījusi.

[9] Par Administratīvās rajona tiesas 2005.gada 19.augusta spriedumu daļā, ar kuru atcelts VID ģenerāldirektora 2004.gada 14.decembra lēmums Nr.19/33669 un 2005.gada 7.jūnija lēmums Nr.19/15250 ar to pieņemšanas brīdi un uzlikts pienākums VID viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas izlemt jautājumu par preču muitas vērtības noteikšanu, izvērtējot *L.B.* 2004.gada 7.septembra paskaidrojumus, un izdot pienācīgi pamatotu administratīvo aktu. Tā pamatota šādi.

[9.1] Tiesa nepamatoti secinājusi, ka pārsūdzētajos lēmumos nav ietverts pamatojums un ka tajos nav vērtēti pieteicēja paskaidrojumi. Lai arī tiesa norādījusi, ka minētais apstāklis neļauj tai pārbaudīt pārsūdzētos lēmumus pēc būtības un vērtēt to tiesiskumu kopumā, tomēr tiesa vērtējusi atbildētāja savāktos pierādījumus un atzinusi, ka atbildētājam bija pamats noteikt preču muitas vērtību no jauna.

[9.2] Pārsūdzētajos lēmumos ir vērtēti visi lietas faktiskie apstākļi un tie satur APL 67.pantā noteiktās sastāvdaļas. Pārsūdzēto lēmumu konstatējošā daļā aprakstīti pierādījumi, kas bija pamats to pieņemšanai, norādīti pieteicēja iebildumi pret abiem sākotnējiem lēmumiem un no lemjošās daļas redzams, ka šie iebildumi netika atzīti par pietiekamiem un pamatotiem. Atbildētājs uzskatīja no Taivānas uzņēmuma „Jeylin" saņemtos rēķinus, izvērtējot tos kopsakarā ar pārējiem lietas materiālos esošajiem pierādījumiem, tai skaitā arī pieteicēja paskaidrojumiem un faktiskajiem apstākļiem, par ticamākiem.

[10] Tiesas sēdē atbildētāja pārstāve apelācijas sūdzību uzturēja uz tajā norādītajiem motīviem, bet pieteikumu lietas pārsūdzētajā daļā neatzina.

Pieteicēja pārstāvis apelācijas sūdzību neatzina, bet uzturēja pieteikumu daļā, par kuru iesniegta apelācijas sūdzība.

Motīvu daļa

[11] Saskaņā ar APL 302.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās.

VID iesniedzis apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu daļā, kurā atcelts VID ģenerāldirektora 2004.gada 14.decembra lēmums Nr.19/33669 un 2005.gada 7.jūnija lēmums Nr.19/15250 ar to pieņemšanas brīdi un uzlikts pienākums VID viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas izdot pienācīgi pamatotu administratīvo aktu.

Līdz ar to apgabaltiesa izskata lietu minētajā pieteikuma daļā.

[12] Pārbaudījusi lietas materiālus, noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka VID apelācijas sūdzība nav pamatota, bet *L.B.* pieteikums daļā par pārsūdzēto lēmumu atcelšanu ir apmierināms.

[13] Apgabaltiesa lietā konstatē šādus faktiskos apstākļus:

[13.1] 2003.gada maijā, jūnijā un jūlijā pieteicējs no Taivānas uzņēmuma „Jeylin" ir saņēmis piecus starptautiskā pasta EMS sūtījumus ar precēm – datoru operatīvās atmiņas moduļiem.

Latvijas Republikas teritorijā brīvam apgrozījumam ievestās preces to ievešanas brīdī netika deklarētas, jo muitas iestādē kā preču muitas vērtības apliecinoši dokumenti tika uzrādīti preču nosūtītāja – uzņēmuma „Jeylin" izsniegtie rēķini: 2003.gada 2.maija rēķins Nr.030502 par kopējo summu USD 63,70, 2003.gada 17.jūnija rēķins Nr.030617 par kopējo summu USD 67,50, 2003.gada 1.jūlija rēķins Nr.030701 par kopējo summu USD 67,50, 2003.gada 4.jūlija rēķins Nr.030704 par kopējo summu USD 67,50 un 2003.gada 10.jūlija rēķins Nr.030710 par kopējo summu USD 67,50.

[13.2] 2004.gada 30.jūnijā Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomikas policijas pārvaldē tika saņemts Taivānas uzņēmuma „Jeylin" informatīva rakstura iesniegums (reģistrēts ar saņemtā dokumenta Nr.3168), pamatojoties uz kuru VID Rīgas muitas reģionālā iestāde veica *L.B.* veikto darījumu likumības pārbaudi. Pārbaudes laikā tika saņemta papildu informācija no Taivānas uzņēmuma „Jeylin" – rēķinu kopijas par iepriekš minētajiem darījumiem, kur papildus [13.1] norādītajiem rēķiniem tika atsūtītas rēķinu kopijas ar tādu pašu datumu, tādu pašu numuru, bet ar atšķirīgu saturu un apmaksājamām summām. Taivānas uzņēmuma „Jeylin" pārstāvis savā rakstveida iesniegumā un e-pasta vēstulēs paskaidroja, ka *L.B.* ir lūdzis izrakstīt

papildu rēķinus par mazāku summu, lai varētu vieglāk nokārtot muitas formalitātes Latvijas Republikā. Tāpēc uzņēmums „Jeylin" ir izrakstījis divu veidu rēķinus: vienu par pirkuma summu, bet otru par zemāku summu, kā lūdzis *L.B.*. Papildus Taivānas uzņēmuma „Jeylin" pārstāvis ir norādījis, ka *L.B.* uzņēmumam ir palicis parādā USD 2120,00.

Attiecīgi izrakstīti šādi rēķini: 2003.gada 2.maija rēķins Nr.030502 par kopējo summu USD 1302,50, 2003.gada 17.jūnija rēķins Nr.030617 par kopējo summu USD 3830,50, 2003.gada 1.jūlija rēķins Nr.030701 par kopējo summu USD 3605,50, 2003.gada 4.jūlija rēķins Nr.030704 par kopējo summu USD 6014,00 un 2003.gada 10.jūlija rēķins Nr.030710 par kopējo summu USD 3113,00.

[14] Apgabaltiesa konstatē, ka lietā pastāv strīds par pieteicēja ievesto preču muitas vērtību.

[14.1] Pārsūdzētie lēmumi pamatoti ar Muitas likuma 179.pantu.

Minētā tiesību norma strīdus preču ievešanas laikā noteica: „(1) Muitas parāds, ja netiek ievēroti pienākumi un noteikumi, rodas, ja:

1) netiek izpildīts kāds no pienākumiem attiecībā uz muitas maksājumiem pakļautu preču pagaidu uzglabāšanu vai muitas procedūras piemērošanu attiecīgajām precēm;

2) netiek izpildīti noteikumi attiecībā uz preču atbrīvojumu no muitas maksājumiem, kas piešķirts, pamatojoties uz preču izmantošanas mērķi, gadījumos, kas nav minēti šā likuma 179.pantā, ja vien pārkāpumi nav būtiski ietekmējuši preču pagaidu uzglabāšanas vai attiecīgās muitas procedūras izpildi.

(2) Muitas parāds rodas brīdī, kad netiek izpildīts kāds no pienākumiem, vai brīdī, kad netiek ievēroti muitas procedūras piemērošanas noteikumi vai nosacījumi attiecībā uz atbrīvojumu no muitas maksājumiem, kas piešķirts, pamatojoties uz preču izmantošanas mērķi.

(3) Parādnieks ir persona, kura ir atbildīga par šajā pantā minēto saistību izpildi."

Atbildētājs uzskatījis, ka pieteicējam radies muitas parāds, jo notikusi izvairīšanās no muitas kontroles, tā kā pieteicējs ir ievedis un nav deklarējis preces, kuras bija deklarējamas.

[14.2] Saskaņā ar likuma „Par muitas nodokli (tarifiem)" 38.pantu fiziskajai personai ir tiesības nemaksāt muitas nodokli par precēm un citiem priekšmetiem, kuri tiek ievesti Latvijas Republikā ar starptautiskajiem pasta sūtījumiem un kuru ievešana Latvijas Republikā nav aizliegta vai ierobežota, ja to kopējā muitas vērtība nepārsniedz 50 latus, turklāt vienāda nosaukuma preces un citus priekšmetus – ne vairāk par trim vienībām vai bez daudzuma ierobežojuma, ja to kopējā muitas vērtība nepārsniedz 15 latus.

Savukārt saskaņā ar likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 6.panta otrās daļas 5.punktu ar pievienotās vērtības nodokli neapliek preču importu, kas netiek aplikts ar muitas nodokli, bet saskaņā ar noteikumu Nr.244 24.punktu no dabas resursu nodokļa samaksas atbrīvo preces, produktus un iepakojumu, kam noteikti muitas nodokļa atvieglojumi.

Pieteicējs pamatojas uz minētajām tiesību normām un uzskata, ka viņam strīdus preces nebija jādeklarē un saistībā ar to ievešanu nebija jāmaksā nodokļi, tā kā katra strīdus sūtījuma vērtība nepārsniedza 50 latus.

[15] Apgabaltiesas ieskatā konkrētajā gadījumā atbildētājam nebija pamata aprēķināt strīdus precēm muitas vērtību no jauna, pamatojoties uz preču darījuma vērtību, šādu iemeslu dēļ.

[15.1] Muitas likuma 161.pants strīdus preču ievešanas brīdī noteica, ka muitas maksājumu aprēķināšanā par pamatu tiek ņemta preču muitas vērtība. Preču muitas vērtības aprēķināšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

Saskaņā ar minēto tiesību normu izdoti noteikumi Nr.101, kurus pārsūdzētajos lēmumos piemērojis atbildētājs. Apgabaltiesas ieskatā saskaņā ar minēto noteikumu 7.punktu un Muitas likuma 115.pantu atbildētājam bija tiesības uzsākt pārbaudi, ja bija pamatotas šaubas par sākotnēji noteiktās preču muitas vērtību, un noteikt muitas vērtību no jauna, ja pēc muitas vērtības noteikšanas noskaidrots, ka tās noteikšanai iesniegtās ziņas bijušas nepatiesas vai kļūdainas. Tādā gadījumā atbildētājam bija tiesības noteikto muitas vērtību neatzīt un muitas vērtību noteikt no jauna.

[15.2] Atbildētājs no jauna noteicis strīdus preču vērtību, pamatojoties uz [13.2] minēto informāciju, kas saņemta no preču pārdevēja – Taivānas uzņēmuma „Jeylin", tas ir, muitas vērtību noteicis pēc darījuma vērtības, ko norādījis minētais preču pārdevējs atkārtotos rēķinos. Nav strīda, ka starp pieteicēju un Taivānas uzņēmuma „Jeylin" arī nav noslēgts līgums par strīdus darījumiem.

Apgabaltiesas ieskatā faktiskajos lietas apstākļos bija jāņem vērā apstāklis, ka gan [13.1], gan [13.2] minētos rēķinus ar tiem pašiem datumiem un numuriem izsniedzis viens un tas pats preču pārdevējs – Taivānas uzņēmums „Jeylin", vēlāk sniedzot informāciju, ka [13.1] rēķinos bijušas iekļautas nepatiesas ziņas par preču darījumu vērtību, tas ir, ka Taivānas uzņēmums „Jeylin" sākotnēji pats izsniedzis viltotus rēķinus pieteicējam. No lietas materiāliem arī izriet, ka starp pieteicēju un Taivānas uzņēmumu „Jeylin" pastāv civiltiesisks strīds par samaksas veikšanu par pārdotajām precēm.

Šādos apstākļos apgabaltiesas ieskatā nav pietiekamu pierādījumu, ka tieši [13.2] minētajos rēķinos ir iekļautas patiesas ziņas par strīdus preču darījuma vērtību, tādējādi atbildētāja atsaukšanās uz noteikumu Nr.101 5.punktu („Muitas iestāde muitas vērtības noteikšanai var izmantot informāciju, kas sagatavota citā valstī atbilstoši attiecīgās valsts grāmatvedības principiem (attiecīgajā ārvalstī atzīti noteikumi (vispārīgi norādījumi vai detalizēti praktiski paņēmieni vai metodes), kuri jāievēro, atspoguļojot bilancē resursus un saistības kā aktīvus un pasīvus. Minētie noteikumi nosaka, kuras izmaiņas aktīvos un pasīvos jāatspoguļo, kā jāvērtē aktīvi un pasīvi, kādi finanšu pārskati jāsagatavo, kāda informācija un kādā veidā tajos jānorāda.)” nav pamatota.

[15.3] Līdz ar to konstatētajos lietas apstākļos apgabaltiesas ieskatā muitas vērtību nebija pamata noteikt no jauna saskaņā ar Muitas likuma 165.pantu.

Saskaņā ar Muitas likuma 165.panta pirmo daļu ievesto preču muitas vērtība ir preces darījuma vērtība, tas ir, cena, kas faktiski ir samaksāta vai maksājama par precēm, kad tās pārdod eksportam un ieved Latvijas Republikas muitas teritorijā, un tā, ja nepieciešams, tiek saskaņota ar šā likuma 168. un 169.pantā noteikto kārtību, taču ar nosacījumu, ka tiek ievēroti šā panta otrajā daļā minētie noteikumi.

Muitas likuma 166.panta pirmā daļa noteica, ja novērtējamo preču muitas vērtību nevar noteikt saskaņā ar šā likuma 165.pantu, secīgi tiek izmantotas šā panta otrās daļas 1. - 4.punktā minētās metodes.

Tādējādi konstatētajos apstākļos, ja atbildētājs pamatoti apšaubīja sākotnējo preču muitas vērtību, bet ziņas par iespējamo preču darījumu vērtību sniedzis pieteicēja darījumu partneris, ar kuru pieteicējam pastāv civiltiesisks strīds, turklāt pats preču pārdevējs ir izsniedzis divus dažādus rēķinus par tām pašām precēm, apgabaltiesas ieskatā strīdus preču muitas vērtību nevarēja noteikt saskaņā ar Muitas likuma 165.pantu, ņemot vērā tieši Taivānas uzņēmuma „Jeylin” [13.2] izsniegtajos rēķinos norādīto preču vērtību, bet atbildētājam preču muitas vērtība bija jānosaka saskaņā ar Muitas likuma 166.pantu, secīgi pārbaudot citas piemērojamās metodes atbilstību konkrētajām gadījumam.

[16] Līdz ar to apgabaltiesa atzīst, ka konstatētajos faktiskajos apstākļos atbildētājs tiesiski un pamatoti apšaubīja strīdus preču muitas vērtību pēc preču darījumu vērtības, tomēr nepamatoti muitas vērtību aprēķināja no jauna, piemērojot to pašu metodi. Līdz ar to pārsūdzētie lēmumi nav tiesiski un ir atceļami.

[17] Apgabaltiesa uzskata, ka pirmās instances tiesa pamatoti atcēla pārsūdzētos lēmumus, tomēr nepamatoti uzlika pienākumu atbildētājam izdot jaunu administratīvo aktu. Šajā lietā administratīvais

process tika uzsākts pēc iestādes iniciatīvas un tika izdoti pieteicējam nelabvēlīgi administratīvie akti, tāpēc, ja tiek konstatēts to prettiesiskums, nav pamata izdot jaunus administratīvos aktus.

[18] APL 126.panta pirmajā daļā noteikts, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Pieteicējs par pieteikumu iesniegšanu tiesā samaksājis valsts nodevu divdesmit latu apmērā.

Atbildētājs tiesā, atbilstoši APL 34.panta pirmajai daļai, ir Latvijas Republika.

Latvijas Republikai ir pienākums pieteicējam atlīdzināt viņa samaksāto valsts nodevu divdesmit latu apmērā par pieteikumu iesniegšanu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Apmierināt *L.B.* pieteikumu daļā par administratīvo aktu atcelšanu.

Atcelt no to pieņemšanas dienas Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2004.gada 14.decembra lēmumu Nr.19/33669 un 2005.gada 7.jūnija lēmumu Nr.19/15250.

Uzlikt pienākumu Latvijas Republikai atlīdzināt *L.B.* viņa samaksāto valsts nodevu par pieteikumu iesniegšanu tiesā divdesmit latu apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	(paraksts)	L.Vīnkalna
Tiesneses	(paraksts)	V.Kakste
	(paraksts)	Z.Kupce

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese L.Vīnkalna
Rīgā 2007.gada 6.septembrī